

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กำหนดให้กระจายอำนาจการจัดการศึกษาไปสู่เขตพื้นที่ สถานศึกษาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามบทบัญญัติในมาตรา 9 (2) ซึ่งเป็นเจตนารมณ์ที่ชัดเจนว่า ภายใต้อำนาจของสถานศึกษา มีอำนาจเต็มในการบริหารการศึกษาทั้งด้านวิชาการและด้านการบริหารจัดการทรัพยากรและบุคลากร ในการที่จะพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และเป้าหมายของการจัดการศึกษา การกระจายอำนาจการจัดการศึกษาดังกล่าว ภายใต้อำนาจของสถานศึกษา ได้กำกับ ควบคุม ในเรื่องคุณภาพของการจัดการศึกษา ซึ่งกำหนดไว้ในมาตรา 9 (3) ให้มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษา และจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับทุกประเภทการศึกษา ดังนั้น แม้สถานศึกษาทุกแห่งจะมีอำนาจเต็มในการจัดการศึกษา แต่การบริหารจัดการนั้นจะต้องได้คุณภาพ และต้องมีหลักประกันให้กับผู้รับบริการว่า การจัดการศึกษานั้น จะต้องได้คุณภาพตามที่กำหนด โดยเฉพาะในมาตรา 47 กำหนดไว้ว่าให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ (สำนักงาน กศน. 2553ก : 1)

การพัฒนาการศึกษาของประเทศไทยภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ รัฐต้องสนับสนุนให้ทุกภาคส่วนและประชาชนได้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษา สร้างความรู้สึกร่วมกันให้ทุกคนเป็นเจ้าของ และมีส่วนร่วมในกิจกรรมการศึกษา จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 9 และตามมาตรา 39 ดังกล่าวข้างต้นแล้วนั้น รวมถึงมาตรา 40 กล่าวถึงการกำหนดบทบาทหน้าที่ การปฏิบัติของคณะกรรมการสถานศึกษาไว้ อย่างชัดเจน เพื่อสร้างความรู้และความเข้าใจ ทำให้เกิดความตระหนัก มีความต้องการคุณภาพ การศึกษาภายในท้องถิ่นร่วมกัน ตามกฎหมายการศึกษาที่ได้กำหนดไว้นั่นเอง พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545 หมวดที่ 5 ว่าด้วยการบริหาร และการจัดการศึกษา ส่วนที่ 1 การบริการและการจัดการศึกษาของรัฐ มาตรา 36 บัญญัติไว้ว่า ให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระ สามารถพัฒนาระบบบริหารและการจัดการที่เป็นของตนเอง มีความคล่องตัว มีเสรีภาพทางวิชาการ และอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสภาสถานศึกษา และมาตรา 39 บัญญัติไว้ว่าให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ

การบริหารบุคคล และการบริหารทั่วไป และตามมาตรา 40 กำหนดให้คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมกับคณะครูและผู้บริหารสถานศึกษา ในการกำหนดนโยบายการพัฒนาสถานศึกษา กำหนดแผนงานปฏิบัติงานประจำปีของสถานศึกษา การร่วมระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารสถานศึกษา การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน และการตรวจสอบถ่วงดุลการบริหารสถานศึกษาให้สอดคล้อง กับความต้องการของท้องถิ่น เป็นต้น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2550 : 3) จะเห็นได้ว่ากระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดมาตรการเร่งรัดการบริหารสถานศึกษาในหลากหลายรูปแบบส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ ตามแนวทางการปฏิรูประบบราชการ ที่มุ่งหวังจะเห็นการจัดการศึกษาที่เอื้อต่อการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ สร้างความพอใจแก่ประชาชน และเพื่อตอบสนองวิสัยทัศน์ของกระทรวงศึกษาธิการที่ว่า โรงเรียนต้องเป็นโรงเรียนคุณภาพ มีห้องเรียนคุณภาพ ผลิตผู้เรียนที่มีคุณภาพ มีครูดี ครูเก่งตามมาตรฐานวิชาชีพ และสถานศึกษาดำรงความก้าวหน้าด้วยการพัฒนาการบริหารตัวเองแบบยั่งยืนในฐานะที่เป็นนิติบุคคล (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546ก : 2)

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเป็นหน่วยงานในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ มีภารกิจในการดำเนินการส่งเสริม สนับสนุนและประสานงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ได้นำยุทธศาสตร์การบริหารประเทศของรัฐบาล ด้านการศึกษา นโยบายกระทรวงศึกษาธิการและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับนโยบายรัฐบาล แผนการบริหารราชการ พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ.2551 นโยบายการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของรัฐมนตรีว่าการกระทรวง ศึกษาธิการ นโยบาย 6 เดือน 6 เดือน ของแผนปฏิบัติการ 4 ปี (พ.ศ. 2553-2556) ของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เข้ามาใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาให้มีคุณภาพ (สำนักงาน กศน. 2553 ข : 1) นอกจากนี้ เพื่อให้สถานศึกษาสามารถบรรลุวิสัยทัศน์ดังกล่าวข้างต้น และการบริหารของทุกส่วนราชการส่งผลประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อกิจการของรัฐ เกิดประสิทธิภาพและความคุ้มค่าโปร่งใสตรวจสอบได้ จึงกำหนดให้ใช้หลักการบริหารเชิงคุณภาพ (Balanced Scorecard : BSC) เชื่อมโยงกับทุกมิติ พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 โดยใช้การบริหารจัดการตามเกณฑ์การบริหารภาครัฐ (Public Sector Management Award : PMQA) เป็นยุทธศาสตร์และขบวนการขับเคลื่อน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2550 : 3) ซึ่งสุวิต ศรีโหม (2546 : 4) กล่าวถึงการบริหารเชิงคุณภาพว่าเป็นเครื่องมือการจัดการที่ช่วยให้การนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติประสบความสำเร็จ ได้ผลเป็นที่น่าพอใจ โดยวิธีการวัดหรือการประเมินผลปฏิบัติงาน หรืออาจกล่าวได้ว่าการบริหารเชิงคุณภาพทำหน้าที่ควบคุมการจัดการ โดยการประเมินผลการปฏิบัติงาน และสิ่งสำคัญ

อีกประการหนึ่งคือการบริหารเชิงคุณภาพยังสามารถสื่อสารกลยุทธ์สู่สมาชิกองค์กรระดับต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี และยังทำให้แผนปฏิบัติงานต่างๆเกิดความสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันและมุ่งเน้นในสิ่งที่มีความสำคัญต่อความสำเร็จองค์กร ดังนั้นจะเห็นว่าการบริหารเชิงกลยุทธ์ได้ทำหน้าที่ในการจัดการ 2 ประการด้วยกันคือ การควบคุมการจัดการ โดยการวัดหรือประเมินผลการปฏิบัติงาน และการสื่อสารกลยุทธ์ขององค์กร และ(วีระเดช เชื้อนาม, 2547 : 12) ได้กล่าวว่า การบริหารแบบคุณภาพนั้นเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ผู้บริหารกำหนดเป้าหมายยุทธศาสตร์ และแนวทางไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์ของเป้าหมายตลอดจนติดตาม ตรวจสอบ ควบคุม กลยุทธ์ กิจกรรมต่างๆ เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ ให้ความสำคัญในการวัดผลงานทั้งทางด้านการเงินและไม่ใช้การเงิน แต่เป้าหมายของการบริหารแบบคุณภาพมีมากกว่าการวัดผลและการเก็บรวบรวมข้อมูลด้านการเงินและด้านอื่น ๆ ที่ไม่ใช่ด้านการเงิน การบริหารแบบคุณภาพเป็นกระบวนการวิเคราะห์ พันธกิจ และกลยุทธ์ไปสู่การกำหนดวัตถุประสงค์และการวัดผล เป็นมากกว่าเทคนิคหรือกระบวนการการวัดผลแต่เป็นระบบการบริหารจัดการยุทธศาสตร์ในระยะยาว เป็นเครื่องมือช่วยนำทางให้ผู้บริหารไปสู่ความสำเร็จหรือการแข่งขันในอนาคต ช่วยให้ผู้บริหารมีความชัดเจนเกี่ยวกับ เป้าหมายของหน่วยงานสามารถแปลงกลยุทธ์ไปสู่การวัดผลที่ชัดเจน ซึ่งทำให้มีการวัดยุทธศาสตร์และการบริหารเป็นไปอย่างเป็นระบบ

ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาการบริหารเชิงคุณภาพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดกาฬสินธุ์ ซึ่งผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อนักวิชาการ และเป็นประโยชน์โดยตรงกับสถานศึกษา เพราะทำให้ทราบถึงระดับการใช้การบริหารเชิงคุณภาพ ในการบริหารสถานศึกษา การดำเนินงานบริหารเชิงคุณภาพในสถานศึกษา การบริหารบริหารเชิงคุณภาพในสถานศึกษา รวมทั้งทราบถึงปัจจัยและปัญหาอุปสรรคของการบริหารเชิงคุณภาพ เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงบริหารจัดการในสถานศึกษาเพื่อพัฒนาองค์กรต่อไป

คำถามการวิจัย

1. การบริหารเชิงคุณภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดกาฬสินธุ์ อยู่ในระดับใด
2. การบริหารเชิงคุณภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดกาฬสินธุ์ ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูและกรรมการสถานศึกษาที่มีตำแหน่งแตกต่างกัน มีขนาดสถานศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกันหรือไม่

3. การพัฒนาการบริหารงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดกาฬสินธุ์ควรเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารเชิงคุณภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดกาฬสินธุ์
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารเชิงคุณภาพของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นในแต่ละตำแหน่ง และขนาดของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดกาฬสินธุ์
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะในการพัฒนาการบริหารงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดกาฬสินธุ์

สมมติฐานการวิจัย

บุคลากรที่มีตำแหน่งและปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดกาฬสินธุ์ แตกต่างกัน

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยนี้ใช้การวิจัยแบบผสม (Mixed Meteorology) โดยมีขอบเขตการวิจัยไว้ ดังนี้

1. วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ เป็นการศึกษาการบริหารเชิงคุณภาพในสถานศึกษา โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล

1.1 ประชากร คือผู้บริหารสถานศึกษาและครูสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 560 คน ได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 18 คน ครูจำนวน 398 คน กรรมการสถานศึกษาจำนวน 144 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือผู้บริหารสถานศึกษาและครูสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดกาฬสินธุ์ โดยวิธีการเลือกกลุ่มแบบแบ่งชั้น จำนวน 433 คน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 14 คน ครูจำนวน 307 คน กรรมการสถานศึกษาจำนวน 112 คน

1.3 ตัวแปรในการวิจัย

1.3.1 ตัวแปรอิสระ คือ

- 1) สถานภาพ
  - 1.1) ผู้บริหาร
  - 1.2) ครู
  - 1.3) กรรมการสถานศึกษา
- 2) ขนาดของสถานศึกษา
  - 2.1) ขนาดเล็ก
  - 2.2) ขนาดกลาง
  - 2.3) ขนาดใหญ่
  - 2.4) ขนาดใหญ่พิเศษ

1.3.2 ตัวแปรตาม คือ

1) การบริหารเชิงคุณภาพของสถานศึกษา ตามกรอบมุมมองของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พศ. เติชรินทร์ (2546 : 96) ประกอบด้วย 4 ด้าน

- 1.1) ด้านประสิทธิภาพองค์กร
- 1.2) ด้านการเรียนรู้และการเจริญเติบโตภายในองค์กร
- 1.3) ด้านประสิทธิผลองค์กร
- 1.4) ด้านคุณภาพการให้บริการ

2. วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นการศึกษาข้อเสนอแนะในการพัฒนาการบริหารงานของสถานศึกษา โดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก

2.1 ผู้ให้ข้อมูล จำนวน 9 คน ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการจัดการศึกษา ด้านศาสนา

ศิลปะและวัฒนธรรม ด้านพัฒนาสังคมชุมชนและสิ่งแวดล้อม ด้านการเมืองการปกครอง ด้านความมั่นคง ด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสารสนเทศ ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านสาธารณสุข และผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัด

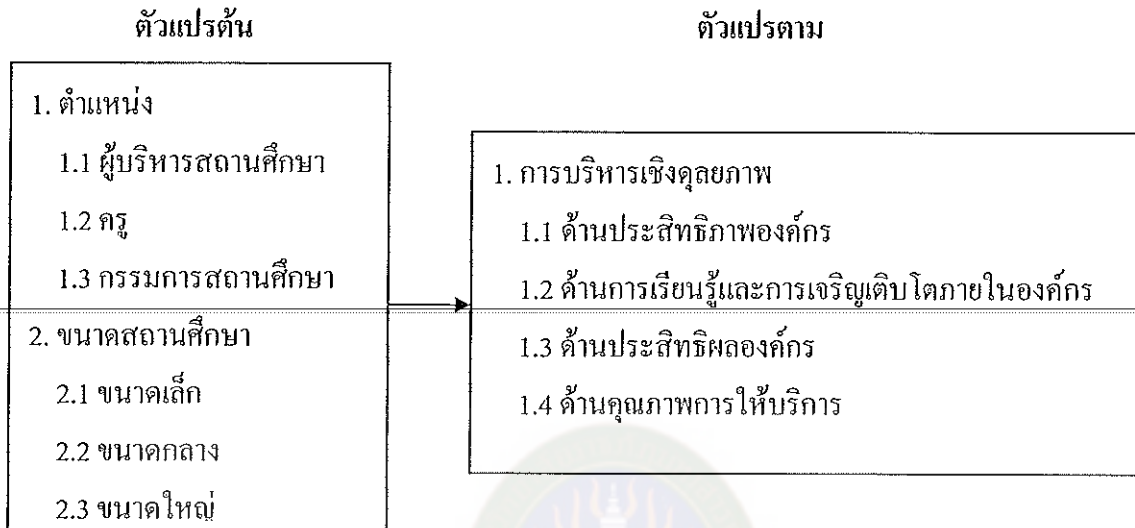
กาฬสินธุ์

2.2 ตัวแปรในการวิจัย คือ การบริหารเชิงคุณภาพของสถานศึกษา มีดังนี้ 4 ด้าน

- 2.2.1 ด้านประสิทธิภาพองค์กร
- 2.2.2 ด้านการเรียนรู้และการเจริญเติบโตภายในองค์กร
- 2.2.3 ด้านประสิทธิผลองค์กร
- 2.2.4 ด้านคุณภาพการให้บริการ

กรอบแนวคิดการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดกาฬสินธุ์ หมายถึง หน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการกำกับดูแล ส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอต่าง ๆ จำนวน 18 อำเภอ ได้แก่ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอภมราไสย อำเภอห้วยเม็ก อำเภอกุฉินารายณ์ อำเภอเขาวง อำเภอคำม่วง อำเภอดอนจาน อำเภอท่าคันโท อำเภอนาคู อำเภอนามน อำเภอเมือง อำเภอขามตลาด อำเภอร่องคำ อำเภอสมเด็จ อำเภอสหัสขันธ์ อำเภอสามชัย อำเภอหนองกุงศรี อำเภอห้วยผึ้ง และอำเภอเมืองชัย

2. การบริหารเชิงกลยุทธ์ หมายถึง การบริหารสถานศึกษาใน 4 ด้านดังนี้

2.1 ด้านประสิทธิภาพองค์กร หมายถึง สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยมีปรัชญา วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย การดำเนินงานสอดคล้องกัน มีแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีครอบคลุมทุกพันธกิจ มีการกำกับติดตามการดำเนินงานเป็นไปตามแผนและนำผลไปใช้ในการพัฒนา ด้านการจัดการศึกษานอกระบบประเภทการศึกษาต่อเนื่อง ครูและผู้สอนมีความสามารถในการจัดกระบวนการเรียนรู้ตามหลักสูตร ด้านการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย มีกระบวนการจัดการที่มีคุณภาพ เอื้อต่อการเรียนรู้ผู้บริหารมีสมรรถนะ ในการบริหารองค์กร มีคุณภาพของการบริหารจัดการ

2.2 ด้านการเรียนรู้และการเจริญเติบโตภายในองค์กร หมายถึง สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยมีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูและบุคลากรทางการศึกษาพนักงานราชการ ครูอัตราจ้างและครูสอนเสริมมีความสามารถในการจัดกระบวนการเรียนรู้ตามหลักการจัดการศึกษานอกระบบ มีสื่อและแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย เพียงพอและตอบสนองกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย ด้านการบริหารจัดการคุณภาพของการพัฒนาบุคลากรมีระบบประกันคุณภาพภายใน การจัดระบบข้อมูลเพื่อการบริหารจัดการ

2.3 ด้านประสิทธิผลองค์กร หมายถึง สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย มีการจัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนาสื่อและแหล่งเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตรและกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน ด้านการจัดการศึกษานอกระบบประเภทการศึกษาต่อเนื่องมีการพัฒนาหลักสูตรที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น ครูและผู้สอนมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย มีการสนับสนุนให้ภาคีเครือข่ายจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

2.4 ด้านคุณภาพการให้บริการ หมายถึง สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย มีการจัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษานอกระบบ มีคุณภาพ และได้สำเร็จการศึกษาตามเวลาที่กำหนด และมีความพึงพอใจต่อการรับบริการ ด้านการจัดการศึกษานอกระบบประเภทการศึกษาต่อเนื่องผู้เรียน/ผู้สำเร็จการศึกษานอกระบบ มีคุณภาพ และได้สำเร็จการศึกษาตามเวลาที่กำหนด และมีความพึงพอใจต่อการรับบริการ

3. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภออมลาลัย อำเภอห้วยเม็ก อำเภอกุฉินารายณ์ อำเภอเขาวง อำเภोक้าม่วง อำเภอคอนจัน อำเภอท่าคันโท อำเภอนาคู อำเภอนามน อำเภอเมือง อำเภอขามเฒ่า อำเภอวังสามหมอ อำเภอศีขรภูมิ อำเภอหนองกุงศรี อำเภอห้วยผึ้ง และอำเภอเมืองชัย

4. ครู หมายถึง ข้าราชการครู ครูอาสาสมัคร ครู กศน.ตำบล ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ครู ประชาชน สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดกาฬสินธุ์

5. กรรมการสถานศึกษา หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่ในการร่วมบริหารจัดการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จำนวน 9 คน ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการจัดการศึกษา ด้านศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม ด้านพัฒนาสังคม ชุมชน สิ่งแวดล้อม ด้านการเมืองการ

ปกครอง ด้านความมั่นคง ด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี สารสนเทศ ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้าน
สาธารณสุข และผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ

6. ขนาดสถานศึกษา สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
จังหวัดกาฬสินธุ์ ได้มีขนาดสถานศึกษาทั้งหมด 4 ขนาด โดยมีเกณฑ์การแบ่งขนาดสถานศึกษาดังนี้

6.1 สถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ หมายถึง สถานศึกษาที่มีจำนวนนักศึกษาตั้งแต่ 2,000
คนขึ้นไป มี 5 ศูนย์ ได้แก่ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอภมลาไสย
อำเภอเมือง อำเภอยางตลาด อำเภอหนองกุงศรี และอำเภอกุฉินารายณ์

6.2 สถานศึกษาขนาดใหญ่ หมายถึง สถานศึกษาที่มีจำนวนนักศึกษาตั้งแต่ 1,001 คน ถึง
2,000 คน ได้แก่ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอนามน อำเภอสมเด็จ
อำเภอสหัสขันธ์ อำเภอห้วยเม็ก และห้วยผึ้ง

6.3 สถานศึกษาขนาดกลาง หมายถึง สถานศึกษาที่มีจำนวนนักศึกษาตั้งแต่ 501 คน ถึง
1,000 คน มี 6 ศูนย์ ได้แก่ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเขาวง อำเภอ
คำม่วง อำเภอดอนจาน อำเภอนาคู อำเภอท่าคันโท และอำเภอร่องคำ

6.4 สถานศึกษาขนาดเล็ก หมายถึง สถานศึกษาที่มีจำนวนนักศึกษาตั้งแต่ 1 ถึง 500 คน
มี 2 ศูนย์ ได้แก่ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเขาวง อำเภอสามชัย และ
อำเภอน่องชัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบถึงการบริหารเชิงคุณภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอก
ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดกาฬสินธุ์ ใน 4 มุมมอง ได้แก่ด้านประสิทธิภาพองค์กร
ด้านการเรียนรู้และการเจริญเติบโตภายในองค์กร ด้านประสิทธิผลองค์กร และด้านคุณภาพการ
ให้บริการ

2. ทราบผลการเปรียบเทียบการบริหารเชิงคุณภาพของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นใน
แต่ละตำแหน่ง และขนาดของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและ
การศึกษตามอัธยาศัยจังหวัดกาฬสินธุ์

3. ข้อเสนอแนะที่ได้รับจะเป็นข้อมูลให้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้อง ได้รับทราบ
และนำไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม
อัธยาศัยจังหวัดกาฬสินธุ์ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น